

СЛУЖБЕН ВЕСНИК

НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 27

Скопје, среда 13 август 1947 год.

ГОДИНА III

„Службен весник на НРМ“ излегуе повремено.
Ракописите се испраќаат во дупликат на адреса:
Службен весник на НРМ — Скопје ул. Маршал
Тито бр. 10. Ракописите не се враќаат.

Цена на весникот е 4 динари од табак. Годишна
претплата — 250 динари, полугодишна 130 динари.
Чековна сметка при Народната банка на ФНРЈ —
Централа за НРМ Скопје — бр. 801129.

232

Врз основа чл. 8 од Законот за воведување во градовите систем на дозволи за боравак пропишуам

Правилник

за извршување Законот за воведување во градовите систем на дозволи за боравак.

Чл. 1

Лицата, кои сакат да борават подолго од 10 дена во градови, во кои со Наредба на Владата на Народна Република Македонија е воведен систем на настанување по предходна дозвола за боравак, должни се по прописите на овој правилник да се снабдат со дозвола за боравак во овие градови.

И лицата, кои борават помалку од 10 дена во овие градови, должни со својот боравак да го пријават на надлежниот отсек на внатрешните работи при извршниот одбор на градскиот (реонскиот) народен одбор и со последователни пријави овој срок од 10 дена не може да го продолжуат.

Чл. 2

Лицата, кои се настанети во градовите, наведени во чл. 1 од овој правилник, во времето од 6 август 1941 год. до влегувањето во сила Законот за воведување во градовите систем на дозволи за боравак, ако сакат и за во иднина да останат во овие градови, должни се исто така да се снабдат со дозвола за боравак.

Чл. 3

Дозволите за боравак се издават за определено (на пример: кога се издават поради лекување и сл.) или за неспределено време.

Чл. 4

Лицата, наведени во став први на чл. 1 од овој Правилник, должни се при пријавувањето на постојаниот боравак, да поднесат молба за снабдување со дозвола за боравак на надлежниот отсек на внатрешните работи. Со молбата мораат да приложат:

а) потврда за одјава, издадена од отсеку на внатрешните работи, изглежен спрема поранешното местоживеење, во која морат да бидат наведени поименчно членовите на фамилијата, согласно последниот став од чл. 3 на Законот за воведување во градовите систем на дозволи за боравак.

б) докази за установување фактите врз основа на кои полагаат правото на боравак во односниот

град, предвидени во чл. 3 од Законот за воведување во градовите систем на дозволи за боравак.

Чл. 5

Лицата, наведени во чл. 2 овој Правилник, должни се да поднесат молба за снабдување со дозвола за боравак до надлежниот отсек на внатрешните работи, со која мораат да приложат:

а) потврда за пријава, да во денот на влегување во сила Законот за воведување во градовите систем на дозволи за боравак биле уредно пријавени во тој град и

б) докази, со кои потврдуат фактите, наведени во чл. 3 од Законот за воведување во градовите систем на дозволи за боравак

Во кој срок овие лица ќе бидат должни да поднесат молби, како и по кој ред, ќе пропише со наредба одделението, односно отсеку на внатрешните работи при извршниот одбор на градскиот народен одбор.

Чл. 6

Постапката со предметите по Законот за воведување во градовите систем на дозволи за боравак е кратка и брза.

Против решението на отсеку на внатрешните работи, со кое не се одобруе боравакот или со кое се одзема правото на понатакашен боравак, недоволната странка има право на жалба во срок од 3 дена од приемот на решението до повисокиот орган на внатрешните работи.

Решение по жалбата мора да се донесе најдоцна во срок од 7 дена. Овоа решение е конечно.

Чл. 7

Прописите на овој правилник не се однесуваат за припадниците на Југословенската армија и Народната милиција.

Чл. 8

Овој правилник влегуе во сила со денот на објавувањето му во „Службен весник на Народна Република Македонија“.

У. Бр. 9741 — 6 август 1947 год. Скопје.

Министер на внатрешните работи на НРМ,

Цветко Узуновски, с. р.

233

Согласно чл. 6 од Уредбата на Владата на ФНРЈ од 23 мај 1947 год за пренесување на работите на Управата за мери и драгоцени метали во надлежност на Сојузната планска комисија и министерствата на трговијата и снабдувањето на народните републики — издавам следно

Рашение

за делокругот на работата, седиштето и територијалната надлежност на Уредот за мери и драгоцени метали при Министерството на трговијата и снабдувањето на НР Македонија.

1. Делокругот на работата на Уредот за мери и драгоцени метали при Министерството на трговијата и снабдувањето на НР Македонија ја обухвата целата територија на НР Македонија.

2. Седиштето на Уредот е гр. Скопје.

3. Органите на Уредот се надлежни: да вршат испитувања и контрола на поедини мерила и чистотијата на предметите од драгоцени метали на целата територија на НР Македонија.

4. Овоа Решение стапуа на снага веднаш.

Бр. 13884 — 13 јули 1947 год. Скопје

Министер на трговијата и снабдувањето
Д. Бојановски, с. р.

234

По укажаната орптеба ја издавам следната

Наредба

ЗА СТАВАЊЕ ВОН СИЛА НАРЕДБАТА ЗА ПРОМЕТ СО ВОЛНА

Се става вон сила Наредбата за промет со вол на Бр. 7671 од 15 април 1947 година (објавена во „Службен весник на НРМ“ бр. 18 од 21 мај 1947 година).

2. Оваа Наредба влегуе во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на НРМ“.

Бр. 12.227 — 22 јули 1947 год. Скопје.

Министер
на трговијата и снабдувањето на НРМ,
Д. Бојановски, с. р.

235

Врз основа чл. 62 од Уредбата за данок на доход на Владата на НР Македонија од 5 јуни 1947 год. бр. 4778 го пропишувам следното

Напаствие

ЗА ИСПОЛНЕНИЕ УРЕДБАТА ЗА ДАНОК НА ДОХОД

I

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Кон чл. 1

Понятие доход и приход

Под збор доход се подразбира, збир на сите приходи на еден даночен обврзник на територијата на една околија или град, а кај правните ли-

ца збир на сите приходи на територијата на целата држава. Под приход се подразбира примане од еден одреден извор (на пр. приход од згради, занаетија, самостојни занаетија и др. сл. приходи).

Одделни приходи се оданочуваат одделно во овие случаи: приходи од секој работен однос постојани додатоци за извонредна работа и премии, приходи на кооператорите кои примаат од своите кооперации, приходи од општествени организации од стопанската дејност и нивните приходи од други дејности на кои се плаќа данок со обустава (чл. 27 и 28 на Уредбата), приходи кои се оданочуваат во постојанен износ и приходи од научни, книжовни, уметнички и публицистички дејности кои прејдуваат 200.000 динари.

Почеток и престанок на даночната обврска

За данокот на доход даночната обврска настанува со денот на фактичното почнување на стопанската дејност, односно со денот на стекнување на имовински предмети или права. Издавањето на позволителни-допуштенија за обавување на некое занаетие, односно вршење стопанска дејност, не е од важност за оценка, да ли е настанала даночната обврска. Стекнување на имовински предмети и имовински права, повлекува со себе почеток на даночна обврска само тогаш, кога това право и тие предмети се самостојни извори на приход т. е. кога се способни самостојно на притежателот да донесуваат макар каков приход.

Почетокот на даночната обврска повлекува со себе: должност за нејзиното пријавување на надлежната власт и плаќање аконтација на данокот во смисол на чл. 42 од Уредбата за данок на доход. Во случај кога се појави нов извор на приходи, ќе се одреди нова аконтација земајќи предвид и тој извор на приходи.

Должност за пријавување, почетокот на даночната обврска постои и тогаш, кога се јави нов извор на приходи, кај лица кои се веќе даночни обврзници, безразлично, да ли е тој извор стопанска дејност, вршење на занаетие, стечен имотен предмет, или имотно право.

Даночната обврска престанува со денот на смртта на обврзникот, денот на престанување обавување на стопанската дејност, денот со престанување вршење на занаетието, односно денот кога се отуѓува или губи имотен предмет или право. Со смртта на даночниот обврзник, неговата даночна обврска прејдува на наследната маса, односно наследникот, кој се смета за нов даночен обврзник.

Со смртта на физичко лице изедначена е ликвидацијата на правната личност односно престанокот на неговото правно састествување (даночни обврзници од т. 3 и 4 чл. 1 како и правни лица кои плаќаат данок по т. 5 чл. 1 на Уредбата).

Стопанска дејност и вршење на занаетие ќе се смета за престанато тогаш кога фактично и трајно престанало. Ќе се смета за стопанска дејност

— фактично и трајно престанала, ако не се продолжи во текот на текуцата и идната година. При времено прекинување на стопанската дејност и привремено прекинување и вршење на занаетието не повлекуе престанок на обврската за пријавување, безразлично на причините кои го предизвикале овој престанок, затоа што на обврзникот се оценува постигнатиот приход безразлично на временското траење на дејноста, односно приливот на приходите, во текот на годината.

Отуѓување односно губиток на имовински предмет повлекуе престанок на даночното задолжение, ако бил единствен извор на приход на даночниот обврзник, а до колку тоа не е, отуѓувањето може да влијае на висината на аконгацијата.

Почетокот и престанокот на даночната обврска данокоплатците се должни да го пријават на надлежниот даночен орган во срок од 15 дена сметајќи од денот на почнувањето односно од денот на престанокот на даночната обврска.

Пријава за почнување и престанување на даночната обврска не поднесуваат обврзниците кои плаќаат данок на доход на приходот кај работниците, намештениците и службениците, даночни обврзници наведени во чл. 14 од Уредбата, како и приматели на случајни приходи кои не потекнуваат од траен извор.

Срокови: срокови кои се определени со прописите на Законот за даноците и Уредбата за данок на доход, не можат во никој случај да се продолжуваат. Ако во наведените прописи одредениот срок се прекорачи, најповеќе за 15 дена, тоа прекорачување нема да повлекуе законски последица, ако се оправда со особено важни причини. Прекорачување на рокот има да се оправда со поднесување документи на кои се прекорачувањето на рокот оправдава. Жалбените и уплатните срокови не можат воопшто да се прекорачуваат без законски извештај.

Сроковите определени од надлежните финансиски органи можат да се продолжат по образложени молби на даночните обврзници. Решение за продолжение на срокот донесува оној орган кој го определува срокот. Поднесаната молба за продолжување го прекинува текот на рокот, дури не се врати решението. Надлежниот финансов орган е должен за вакви случаи да донесе решение во рок од 24 часа. Едендневна жалба не го прекинува текот на рокот.

Сите поднесоци по Уредбата, освен даночниот пријави, можат да се поднесуваат непосредно или преку пошта. Предавањето на поштата се смета како непосредно предавање на надлежниот орган.

Ако последниот ден на рокот падне во ден кога надлежната не работат, рокот се продолжува до првиот работен ден.

Почетокот на рокот е сврзан со соопштение на односниот акт, без оглед да ли соопштението е извршено со достава, со јавна објава или на во-

обичаен начин, односно, за известен конкретен случај (почеток на стопанската дејност, стекнување на имовински права и сл.). Денот на објавувањето не се смета во срок.

Соопштение се врши со достава на односниот акт или на други начин предвиден по постоеките прописи.

Ако местото на доминцијот на адресантот е непознато или ако поради други причини, а не поради подавање потпис на адресантот, не може да му се достави-предаде, истата ќе се изврши со јавна објава на огласната табла на односниот народен одбор. За лицата кои живеат во странство доставите ќе им се предаваат преку Министерството на надворешните работи на ФНРЈ.

II

ОДРЕДБИ ЗА ДАНОКОТ НА ДОХОД НА РАБОТНИЦИТЕ, НАМЕШТЕНИЦИТЕ И СЛУЖБЕНИЦИТЕ

Кон чл. 4—13

Заработувачките на работниците, намештениците и службениците, се оданочуваат на целата територија на НРМ по прописите на чл. 4—13 од

Уредбата на ФНРЈ за данокот на доход и уплатеноста на Министерот на финансите на ФНРЈ донесени врз основа на чл. 63 од споменатата Уредба ЅСл. лист на ФНРЈ бр. 43/47.

III

ДАНОК НА ДОХОД ОД ЗЕМЈОДЕЛЦИТЕ

Кон чл. 14

Данокот на доход на земјоделците го плаќаат домаќинства кои што се занимаваат со земјоделие.

Под домаќинства кои што се занимаваат со земјоделие се сметаат оние домаќинства, чии членови на домаќинствата се бават претежно со земјоделие. Не се губи карактерот на земјоделско домаќинство, ако некои членови на домаќинството се сезонски работници или рударски и индустриски, службеници, учители, попови, запалатници, трговци и др.

Понатаму земјоделско домаќинство по предниот став важи само за данокот на доход и не може на друго место да се употребува, доколку со други прописи изрично на тоа не се позива. Нарочно оваа позитивна земјоделец не треба да се изедначи со позитивна земјоделец по Законот за аграрната реформа и колонизацијата. Обработувањето на земјата од земјоделските домаќинства ќе се оданочува по другите видови даноци по кои ќе се оданочуваат оние обврзници (III, IV и V вид).

Кон чл. 15

Во основа за оданочување влегуваат сите приходи кои што се добиени од земјоделие, споредни гранки на земјоделието и приходите вон од земјоделието стечени во текот на една календарска

година на подрачието на еден околиски, градски односно реонски народен одбор, а при облогот се одбива евентуално порано задржаниот данок.

Како приходи од споредните гранки на земјоделието се сметаат приходи кои приозлегуат од макар каков вид земјоделско, шумско и сточарско споредно обработување со која работа се преработуваат сопствени основни производи, како: конзервирање на овоштира, производство на вино, изработка на лен, коноп, памук, волна, нерафинираи шарлаган и др.; след тоа: пчеларење, геење на добиток, свињи, транспорт, кирацилук, собирање на лековити билки и т. н. Како приходи вон од земјоделието се сметат: домашно занатство, продажба на глина, камен, песок, приходи од стругари, ершалици, поточари, ваљавици, приходи од земјоделските згради, провизии и на овие слични приходи, но само при услов да вакво работење не добие прометно, трговски или индустриски карактер поради кое домаќинството би изгубило своето земјоделско значење.

Во основа за оданочување влегуат и приходите кои би се постигнале од земјата која е предназначена за земјоделско обработување во текот на таа година, а која обврзникот не ја обработил.

Како основа за оданочување ваква земја, ке служи вредноста на производите кои би се постигнале во текот на таа година од ваква земја, со оглед на нејзината погодност за одредената или на тоа земјиште вообичаена култура.

За утврдување даночната основа на домаќинството кое се занимава со земјоделие предходно треба да се прибават сведенија.

Кок чл. 16

Селска зграда се смета таква зграда, која земјоделското домаќинство ја употребуе за земјоделските цели или за живеење на своите членови. Вака се третираат и земјоделски домаќинства чии членови немаат своја земја, но работат како сезонски земјоделски работници.

Кок чл. 17

Ако некој член од домаќинството има приходи од имотни предмети кои се навогаат изван територијата на околискиот (градскиот односно реонскиот народен одбор на неговото стално пребивалиште, тога тој приход ке се оданочи по чл. 37 од Уредбата) на пример: зградите во градовите издадени под наем, а сопствениците се земјоделци кои живејат на село; или земјишта на земјоделци на територијата на друга околина кои се издадени под закуп или се обрабуат со туга работна сила.

Кок чл. 18—19

Во случај ако нема конкретни сведенија за висината на одделни приходи, кои во смисол на чл. 18 од Уредбата треба да се оданочат по увеличената стопа, оваа околност ке се оценуе од комисијата надлежна за утврдување на годишниот до-

ход. За прилагање на чл. 18 од Уредбата потребно е да се при оценката на основата одделно оценуе секој извор на приходи.

И на најсиромашни земјоделски домаќинства, кои се ослободени од плаќање на данок на доход во смисол на чл. 19 и 35 од Уредбата, комисијата надлежна за утврдување на годишниот доход ке утврди висината на годишниот доход. Овие домаќинства можат да се ослободат само во случај ако нивните членови немаат други приходи (на пр.: кај едно домаќинство приходот од имот е до 1000 дина, а домаќинството нема лице во службен однос и т. н.)

IV

ОДАНОЧУВАЊЕ НА КООПЕРАЦИЈИТЕ

Кок чл. 20 и 21

Уредбата за данокот на доход предвидуе одделно оданочување на кооперациите и кооперативните сојузи, меѓу кои спаѓаат трудови сојузи и главни кооперативни сојузи. Со овој вид данок се оданочуваат два вида приходи и тоа: приходи кои остануваат на кооперацијата и приходи кои ги примат како членови на кооперацијата самите кооператори. Ако кооператорот добива од кооперацијата и некои други приходи кои немаат осков во кооперативното членство (на пример кирија за зграда која кооператорот е дал под наем на кооперацијата за магазин, или ако некој член од кооперацијата прима плата како книговодител и слично). Овие приходи ке се оданочуваат според општите прописи кои на тие приходи се однесуваат (кирија по петиот вид, плата по првиот вид данок).

Во однос на оданочување, кооперациите се делат на три групи и тоа:

1) Селски трудови кооперации кои на сите свои приходи плаќаат данок по пропорционалната стопа од 3% и тоа безразлично да ли приходот го делат на членовите или го остават во кооперацијата. Овие кооперации се ослободени од плаќање на данок на доход до крајот на 1947 год. Членови кооператори на приходите од својата окупница (двор) плаќаат данок по вториот вид данок (како земјоделски домаќинства).

2) Земјоделски производително-преработувачки кооперации и земјоделско набавно-продајни кооперации кои својата работа ја сообразиле со Основниот закон за кооперациите.

Со оглед на намената на приходите овие кооперации различно се оданочуваат и делат на:

а) исплати, односно одобренија кои кооперацијата во текот на годината ги врши на кооператорите според нивната работа (на пример: општета на членовите на рибарските кооперации за работата во кооперацијата). Овие исплати се слични на платите, и затоа се оданочуваат по стопите од чл. 9 на Уредбата). Во поглед на пресметувањето на данокот ке се применат принципите на првиот вид данок. Секоја исплата односно одобрение ке се

тите приходи, кои се резултат на стопанската дејност и едните и другите различно се оданочуат. При тоа треба да се има предвид, да сите приходи кои произлегуваат од наведената дејност во една од точките на чл. 25 од Уредбата сочинуваат една основа. Одделни организации можат во текот на една година да имаат приходи и од двете точки од чл. 25 од Уредбата (на пример: издавачко претпријатие може да има приход од издавачката дејност и приходи од изнајмување на свои згради). Во тој случај ќе постојат две основи, по приходите од издавачката делатност ќе се оданочува по првата, а приходите од зградата по втората точка.

Друштвените организации се должни да поднесуваат пријава на даночната власт како и останатите даночни обврзници за сите приходи кои подлежат на оданочување. Како вакви приходи се сметаат приходи од недвижен имот, кои директно служи за целите на организацијата, приходи од стопанските претпријатија и стопанската дејност, од јавни приредби, предавања, друштвени забави и сл.).

Во пријавата приходите од точ. 1 чл. 25 од Уредбата треба одделно да се искажуваат од оние приходи по точ. 2. И во работните книги во кои се искажуваат овие книги треба да се водат спрема прописите на гореспомениот член.

VI

ДАНОК НА ДОХОД НА ЧАСТНИ ЗАНАЈАТИЈА И ИМОТИ

Кон чл. 26—29

Ако пронајлазачите не ги патентираат своите изуми но ги даваат без ограничтение за општонародна употреба, наградите за нивните изуми не подлежат на данок на доход по чл. 7 од Уредбата. До колку изумителите ги патентираат своите изуми освен приходите од патентот добиваат одделна награда како признање за работата, тој приход не е ослободен, но ќе се оданочува по чл. 9 од Уредбата односно по пети вид. Приходите од патенти треба да се оданочуваат по чл. 27 од Уредбата со обустава. Ако изумите имаат научно значење, приходите од патентот уживаат право на ослободување по границата на чл. 36 од Уредбата. Приходи по чл. 27 т. д) од Уредбата подлежат на оданочување со обустава во случаи ако се згодитците во готови пари.

ОДАНОЧУВАЊЕ НА ЗАНАЈАТИЈА СО ПАТУВАЊЕ

Кон чл. 30

Под занаятија кои не се вршат на едно постојано место (на тезги зергини и др.), но со одење од место до место, треба да се подразбираат лицата кои било по природата на својата работа или по други причини ја вршат работата со одење од место до место и тоа редовно на територијата на државата.

Занаятчиите, споменати во став 3 член 30 од Уредбата за данок на доход, данокот ќе го плаќаат по истата, а не по напатствието на Министерот на финансите на ФНРЈ IV бр. 1456 од 29 мај 1947 год. (општампано во: Сл. лист бр. 48/47).

Ако, работењето се започнува во место со помал број жители, та се продолжи во место со поголем број, разликата ќе се уплати само тога, ако преселувањето во поголемо место е извршено во првата половина на полугодието.

Патувекјите театрални групи и слични се сметаат сите оние кои немаат постојано место каде е вршат својата дејност, но повеќе пати во годината патуваат од место до место. Овие данокоплатци плаќаат данок на доход по чл. 30 од направениот промет во секое одделно место. Пред почнување на работата во едно место се должни да дадат пријава за работата на надлежниот финансов отсек на околинскиот, градскиот односно реонскиот народен одбор. Овој данок вакви данокоплатци се должни да го платат истодобно со данокот на промет на производи односно услуги.

Кон чл. 31

Приходот во вид на провизија за посредничество не се внесува во даночната основа.

Под збор домаќинство се подразбира заедница на членовите на една породица, кои заедно живеат и заедно ги трошат приходите. Заедницата на мажот, жената и децата треба секогаш да се смета за едно домаќинство. Не се смета за домаќинство заедничко станување ако членовите своите приходи не ги акумулираат т. е. ако помеѓу нив нема никаква друга врска освен заедничка квартира.

Кон чл. 32

Како основа за оданочување со данок, се зема вкупно постигнатиот приход на едно домаќинство на територијата на еден околински (градски) народен одбор во календарската година за која се врши облагањето.

Кај правните лица како основа се зема постигнатиот приход на територијата на целата држава ФНРЈ.

VII

НАЧИН ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ДАНОЧНАТА ОСНОВА

Основа за оданочување се утврдува кога од постигнатиот бруто приход во пари и натура се одбијат разносните, кои биле потребни за остварување на тие приходи.

Како стварно постигнат бруто приход се смета закупната стојност на зградата, која даночниот обврзник сам ја исползува или ја дава на употреба на други.

Како годишен бруто приход се смета

а) кај непокретноста или покретноста (земјата, зградите, машинеријата, алатите, намештаите и

друго) кои фактично се издадени под закуп (кирија-наем) точно постигнатиот паричен износ на наемнината во текот на даночната година, додавајќи ја на тоа примање и вредноста на сите задолженија, услуги, чинидбе и погодности, а кои закупувачот на основа договорот за закуп е должен да ги врши, дава и чини на закуподавачот други лица за негова сметка.

б) кај зградите кои фактично не се издадени под наем, но обврзникот сам ги исползуе или дава на употреба на други бесплатно или испод стварната вредност — закуповната вредност на зградата т. е. вредноста која би могла да се добие ако дотичната зграда односно просторија би се издала под закуп.

Давање на зградата (дел од неа) на други лица, на бесплатна употреба предизвикано од виша сила поради: пожар, поплава, епидемија, војна и други разни несреќи или по наредба на државните власти не повлекуе даночна обврска-задолжение, нито должност на власникот на зградата на поднесување даночна пријава, доколку тоа задолжение односно должност не се основава на некој друг темел-корен.

Фактично закупна стојност нема да се утврди за згради односно простории кои власникот-даночниот обврзник ги употребуе за вршење на својата стопанска дејност. Овде спаѓаат: фабрики, рударски згради, работни згради, јавни складишта, простории за дукани, магацини, канцеларии и сите други простории кои служат само за обавување стопанска дејност или за бесплатно станување на работниците и намештениците.

в) кај имотните права (лиценци и слично) вкупно примање од овие приходи.

При утврдување на овие основи кај данокоплатиците кои плаќаат данок на основа на облогот се признаваат следните издатоци:

а) кај работните претпријатија и занаетија.

1) Закупнина (наемнина) за локал или други работни простори во туга зграда.

2) Платите и надниците во пари и во натура на работниците и намештениците до колку овие веќе не се содржани во производителните трошоци т. е. до колку не се содржани во бруто приход.

Не можат да се признават како одбитоци платите на притежателот на претпријатието на неговото домаќинство (куќна заедница и задруга).

3) Каматите на долговите кои ја теретат дејноста до колку поименично и поединачно се докажани и доколку е докажано нивното плаќање на други личности.

4) Отписи и додатоци амортизација на предметите кои служат за вршење на стопанската дејност на даночниот обврзник во височина која се смета како нормално смалување стојноста на објектот поради употребата. Нормално се земат за амортизација на предметите следните проценти: за фабричките згради 3%, за дрвени згради 10%, за машинерија 10%, за специални машини 15%, за фурни 6%, за орадија и алат 25%, за модели 50%, за мебел 10%, за писаки прибор 20%, за коли 15%, за кочи 20%, за луксузни пасажерски автомобили 20%, за товарни автомобили 25%, за инвестиции на водена сила 8%, за железнички линии 5%, за водопроводни цевки 15%, за телефонски инсталации 15%, за запрежен добиток 20%.

Ако предметите биле ползуени само еден дел во годината, отписот ќе се изврши сразмерно времето на употребата.

Ако претпријатието не работело во текот на целата работна година, отпис за амортизација ќе се дозволи само за време на работата. Вака ќе се постапуе и кај амортизацијата на новите објекти (згради, строевни-машинери и сл.).

Позволен е отпис за амортизација само за оние предмети чија вредност се смалуе поради употреба при вршење на стопанската дејност (ча пример: отпис од вредноста на земјата). Исто така не можат да се признаат отписи утврдени на имотните предмети и права кај кои е настанало смалување на вредноста поради собитија независни од работата (пожар, наводнение, војна и друго).

Освен физичкото трошење на предметите, може да настане смалување на нивната стојност и по други причини (на пример исфрлување на машинериите од употреба поради техничка застарелост). Во вакви случаи ќе се отпише само остатокот на неотписаната вредност на предметот, а евентуална накнада која ќе се постигне при неговата продажба ќе се внесе во бруто приход.

5) Отписи или додатоци на фондовите за покривање сомнителни или ненаплативи барања.

Отписи на ненаплативите барања ќе се дозволи само ако ненаплативоста конкретно и индивидуално е образложена и докажана од даночниот обврзник.

Отписи на ненаплативите долгови можат да се признаваат во онаа година во која е ненаплативоста настанала. До колку долгот подоцна се наплати влегуе во даночна основа за онаа година во која е наплатен.

Разносните за наплатата на долгот не можат да се признаат како режија, се дури не се признае отписот на односното барање.

Физичките лица не можат неоданочено да вршат отпис на сомнителните барања.

6) Социален допринос за болнично и пензионо осигурање на работниците, намештениците и службениците во висина која претпријатието е должно да го плаќа.

7) Премии за осигурање на зградите односно просториите кои служат за вршење стопанската дејност, премии за осигурање на дукани, стока, машинерија, и слично — од пожар, провала, кражба, злоупотреба и т. н.

8) Доприноси за стопанските камари во која данокоплатецот припаѓа, членарина за придружителни друшества и други задолжителни давачки, како и сите други издатоци потребни за постигнување на приходи.

9) За зградите издадени под закуп.

Како трошок за издршка и амортизација на зградите се признава 15%, 20% и 30% од брутниот приход на зградите. Во овој износ се содржани издатоци за однос на сметот, одачарите и др

Кон чл. 36—37

Како работници и намештеници не се сметаат ученици во стопанството. Истите се сметат за лица ангажирани во стопанството со цел за учење на занаят, а кои уште не се оспособени за самостојно вршење на занаятот.

Даночни обврзници кои имаат приходи само од имот и имотни права ќе се облагаат по I скала на таблицата ако приходот не е поголем од 6.000 дин. годишно — во противен случај плаќаат по II скала. Занајатчиите кои имаат и други приходи, освен приходи од занајатот, а тие приходи не се поголеми од 6.000 дин., на целиот приход ќе се оданочуат по I-та скала, и обратно ако приходите од другите извори се поголеми од 6.000 дин. ќе се оданочуат по II-та скала. Овоа правило важи и за работниците и намештениците.

Кон чл. 38

Како малолетни деца се сметаат: брачни, ванбрачни, незаконски и усвоени деца од членовите на домаќинството, кои ненавршиле 14 односно ако се школуват 18 години возраст.

ОБЛАГАЊЕ

Кон чл. 39

ЕВИДЕНЦИЈА НА ДАНОЧНИТЕ ОБВРЗНИЦИ

Народните одбори надлежни за облагање со данок, секоја година ќе извршат попис на даночните обврзници и нивните приходни извори, со цел за евиденција.

Попис на даночните обврзници има да се изврши на основа листовите на домаќинството, и след тоа ќе се проверава со одење од кука до кука. Мора да биде напишано секое лице кое има приходи од имоти и имотни права (од згради, од занајатија и слично). Од вршење макар каква стопанска дејност (од претпријатија и занајатија) од имотни права (од лиценции и слично). Нема да се напишуваат оние лица кои имаат приходи само од односот на службата.

Месниот народен одбор пописот на даночните обврзници ќе го испрати на надлежниот околински народен одбор.

Околинскиот, градскиот односно реонскиот народен одбор ќе оснуе и води за секој одделен даночен обврзник даночно досие — катастарски лист.

Даночно досие и лист ќе се образува по дадениот образец.

За даночните обврзници кои плаќаат данок по првиот вид не се образува досие, но само се евидентира во картотечниот лист. Сведенијата ќе се прибират од пописите на даночните обврзници, даночните пријави, и сведенијата кои ќе се приберат од установите за социално осигурање. За даночните обврзници по вториот вид на кои главниот извор на приходите е земјоделие и споредни гранки на земјоделието, нема да се води одделно евиденција, но е доволна евиденцијата од пописот.

За данокоплатците од вториот вид, кои имаат поред приходи од земјоделие уште и приходи од останати извори на приходи, за обврзниците III, IV и V вид на данок, се води евиденција во вид на катастар по пропишаниот образец. Катастарските листови — досиетата треба да бидат средени спрема даночните видови по местни народни одбори, села, улици и кукни бројеви. Кон катастарот досието се води азбучен индекс.

Во досието се прилагаат даночните пријави, реферати, сведенија и друго.

Пред да се пристапи кон состав на предлезите на даночните основи треба да се сравни пописот на даночните обврзници со досието-катастарот.

ПРИБИРАЊЕ НА СВЕДЕНИЈАТА

Околинскиот (градскиот односно реонскиот) народен одбор надлежен за облагање со данок е должен да ги прибере сите сведенија за сите даночни обврзници. Поради тоа сите државни установи, правни и физички лица кои водат работни книги, како и личности кои располагаат со сведенија потребни за утврдување на облогот, се должни на барање на надлежните народни одбори да ги дадат бараните сведенија.

ДОЛЖНОСТИ ЗА ВОДЕЊЕ НА РАБОТНИ КНИГИ

Работни книги се должни да водат овие даночни обврзници:

а) Правни лица (акционерски друштва, друштва со ограничена гаранција, даночни обврзници наведени во точ. 3 и 4 од чл. 1 на Уредбата);

б) Физички лица кои се сопственици на индустриски, бродски и меѓународно-транспортни претпријатија и

в) физички лица од точ. 5 чл. 1 од Уредбата на кои даночната основица е утврдена над 200.000 дин.

Задолжение за водење работни книги за даночните обврзници под точ. в) почнува оној ден кога даночниот обврзник е сознал да му е доходот во даночната година достигнал износ над 200.000 дин. или да му е основицата на данокот на доход утврдена над 200.000 дин. Должност за водење книги во овој случај треба да се истакне во соопштението за оцената на даночната основа и облогот на данокот.

Со поднос на жалба против овоа решение даночниот обврзник не се ослободува од должноста за водење работни книги све до донесување одлука од надлежните власти.

Должноста за водење работни книги од даночните обврзници по точ. в) престанува на крајот на другата година после онаа за која даночната основа е оцената помалу од 200.001 дин.

ДАНОЧНА ПРИЈАВА

Даночни обврзници кои се должни да водат работни книги со даночната пријава се должни да поднесат овие приложенија: еден примерок од завршната сметка (биланс и сметка загуби и печалби) за работната година, за која се врши облог на данокот; еден примерок од завршната сметка за претходната работна година и сите други приложенија кои објаснуваат односно образложуваат книжењата од завршните сметки. Завршната сметка задолжително треба да биде заверена од управата на претпријатието односно друштвото. За тугите друштва кои имаат свои претставители (филијали, агентури) на територијата на некаква држава, може во случај на потреба, надлежниот народен одбор да бара да се поднесе и централен биланс заверен од страна на надлежната власт на односната држава и од страна на претставителството на главниот конзулат на таа држава.

Освен приложенијата од предниот став даночните обврзници се должни на барање на финансиската власт да дадат и други сведенија, кои се одвиваат барани.

Даночната пријава се должни да поднесат следните даночни обврзници за данок на доход.

1) Обврзници земјоделци за приходите кои не произлегуат од земјоделие и споредните гранки на згради и земја под наем, неземјоделско исползување на земјата, камата по зајмови и др.)

2) Сите оние данокоплатци земјоделци, безразлично на приходните извори, чии доход изнесуе повеќе од 100.000 дин. годишно, односно оние кои даночниот орган индивидуално ги повика да поднесат пријава. Но пријави можат да поднесат и останали обврзници.

3) Обврзници данок на доход на кооперации.

4) Обврзници данок на доход на друштвени организации за приходите од оние извори кои служат посредно за целите на организацијата.

5) Обврзници данокот на доход од часните занаетија и имоти кои данокот плаќајат на основа на облогот.

6) Пријава се должни да поднесат лицата кои имаат приходи од научна, книжевна, уметничка и публицистичка дејност, ако годишниот приход од оваа дејност е повеќе од 200.000 дин. Ако овие даночни обврзници имаат приходи и од други извори, за овие приходи се должни да поднесат пријава.

Физичките и правни лица поднесуат пријава за минатата календарска година во началото на идната година во срок кој ќе пропише Мин. на финансии. За правните лица овој срок може да се продолжи уште за 30 дена по образложена молба на даночниот обврзник.

Ако даночниот обврзник во општиот и продолжителниот срок не поднесе даночна пријава по правило со писмена покана ќе биде поканен да ја поднесе во срок од 8 дена.

Должност е на народните одбори на вообичаен начин даночните обврзници да ги покани во општиот срок за поднесување на пријави.

Пријава се поднесуе по образец прописан од Министерството на финансиите на НРМ.

Пријавите се продаваат преку народниот одбор по определената цена. Приходот од продажбата на пријавите се книжи на сметка разни приходи по Републиканскиот буџет.

Правните лица се должни во даночната пријава да ги наведат приходите од целото подрачје на ФНРЈ, но поодделно се покажуат бруто приходи за секоја работна гранка.

Даночните обврзници — физички лица кои имаат извори на приходи од територија на разни околии, пријави за тие приходи подаваат во секоја околија за односниот извор, но се должни да назначат на подрачието на кој народен одбор е нивното постојано местожителство — домицил. Ако таков данокоплатец има имот во повеќе месни народни одбори на истата околија, пријавата се предава на оној одбор, каде има најголем приходен извор.

Ако едно домаќинство има заеднички извор на приходи со друго домаќинство и двете домаќинства ќе го пријават приходот во целиот износ и назначат односот на содржанието во тој приходен извор и имината на останатите содружници и нивното местожителство.

Оценката на ортачките радњи ќе е врши онаа комисија каде се навогја објектот-занимањето а оценетиот приход дели сразмерно на содружничеството.

Останатите даночни обврзници се должни да поднесат пријава ако на тоа поднесување ги покани органот на народната власт надлежен за облагање со данок.

Даночната пријава се предава на оној народен одбор на чија територија даночниот обврзник има свое местожителство, односно извор на приходи. Правните лица поднесуат даночна пријава на оној народен одбор на чија територија е седиштето на управата.

Даночната пријава се дава непосредно на оној народен одбор кои врши облагање со данок или посредно преку месниот одбор. Народниот одбор кај кој е предадена пријавата е должен на даночниот обврзник да даде потврда за поднесената даночна пријава.

Неписмени или слабо писмени даночни обврзници кои по Уредбата не се должни да водат работни книги, можат да подават пријави и усмено кај околинскиот, градскиот односно реонскиот или месниот народен одбор. Дадената записничка пријава, даночниот обврзник ќе ја потпише или ако е неписмен ќе стави отисак од кажипрстот. Пријавата ќе се потпише и од службеникот кој е напишал записничката пријава и уште од еден службеник или друго лице како сведок.

За правните лица пријавата е предава нивниот претставител, а за лицата под старателство, стечајните и оставински маси-нивниот старател застапник или бранител. За малолетните лица пријавата ја предава родителот или старателот.

Даночната пријава може да се предаде и преку други личности со редовно полномоштие.

Даночна пријава неможе да се поднесуе и предава преку пошта, но ако биде предадена, како ден за прием ќе се смета оној ден кога пријавата е примена во народниот одбор.

Секоја примена пријава има да се заведе во пописник на примените пријави по хронолошки ред на примањето. Пописникот ќе се води по прописаниот образец кај околинскиот, градскиот односно реонскиот и местниот народен одбор.

На определеното место во даночната пријава задолжително се означават со слова ден и месец, а годината со цифри. Ако пријавата е примена преку пошта на неа ќе сезначи и денот кога е стигнала во околинскиот, градскиот односно реонскиот или местниот народен одбор и истиот ден има да се внесе во пописникот на приманите даночни пријави.

Последниот ден од општиот срок за поднесување на даночни пријави пописникот го заклучуе во 18 часот со означување колку пријави е предадено до тој ден.

Во пописникот на примените пријави ќе се внесуат и пријавите примени после рокот на општиот јавен позив со назначување да се стигнати после определенитеот срок. До колку се утврди да некој даночен обврзник не поднесол даночна пријава, има да се покани индивидуално да поднесе пријава во рок од 8 дена.

Ако даночниот обврзник поднесе непотполна пријава, а околинскиот, градскиот односно реонскиот народен одбор не располага со достатчно сведенија за состав на предлогот може да го покани даночниот обврзник пријавата да е дополни и да даде други сведенија. Ако даночниот обврзник тоа не го направи, даночната основа ќе се предложи и утврди спрема сведенијата со кои се рас-

полага, а даночниот обврзник ќе се казни по чл. 52 од Уредбата, а оваа неподнесување ќе се земе како отежавна околност. Вака ќе се постапи и со лица од кои се барани сведенија а кои не поднеле пријави се тоа дополнително што за овие обврзници ќе се состави реферат со предлог на прочелникот и по истиот даночната комисија ќе донесе одлука.

Кон чл. 38

НАДЛЕЖНОСТ ЗА ОЦЕНКА НА ДАНОЧНАТА ОСНОВА

Надлежниот околиски (градски-реонски) извршни одбор може да оласти за таа цел одделни даночни комисии да оценат височината на доходот на даночните обврзници. Претседателот и членовите на комисијата ги поставува извршниот, околиски, градски односно реонски народен одбор од редовите на членовите на народниот одбор или од редовите на останатите граѓани. Најмалку два члена од даночната комисија задолжително да бидат од местожителството на даночниот обврзник, односно од местото на најголемиот извор на приходите во околицата односно градот каде даночниот обврзник нема пребивалиште, а по правило еден член на комисијата треба да биде од даночната работна гранка во која и припаѓа даночниот обврзник.

По потреба извршниот околиски (градски односно реонски) народен одбор може да образува и повеќе даночни комисии.

Комисијата се состои од 3 до 7 члена. Каде комисијата се состави од 3 члена истата се состои од претседателот, еден член од местожителство и еден од гранката на даночниот обврзник.

За да можат даночните комисии несметано да работат поверените им работи, за секој редовен член на даночната комисија се именува и заменик, кој треба да има истите условија како и редовниот член на даночната комисија. Заменикот ќе учествува во работата на комисијата само кога редовниот член е спречен или кога е овој отсетен како и кога ќе се утврдува даночната основа на еден од членовите на даночната комисија т. е. на некој од членовите на неговото домаќинство (или нему).

Членовите на комисијата пред почнување на работата полагаат заклетва пред претседателот и комисијата. За положената заклетва се составува записник. Заклетвата гласи: „Ја Н. Н. се заколнувам со честа на својот народ дека ќе служам чесно на својот народ и ќе ги пазам и бранам придобивките од народноослободителната борба, својата должност по Законот и законските наредби ќе ја вршам совесно, внимателно и непристрасно“.

Функцијата на членовите на даночната комисија е почесна граѓанска должност и како таква бесплатна. Министерот на финансии на НРМ може на членовите на даночната комисија да определи дневница како накнада за направените разности, односно изгубените приходи. Овие приходи не подлежат на оданочување.

Финансовиот повереник на околискиот, градскиот односно реонскиот извршен одбор составува индивидуален предлог по секоја пријава односно реферат и во облагателната листа внесува височината на доходот за секој даночен обврзник.

Предлогот треба да биде образложен и поткрепен со сите сведенија како и со изложение на условијата под кои е постигнат приходот односно се врши работата.

На повереникот на финансии се именуваат заменици за работата на расправите при даночната комисија и тоа само од редот на извршниот на роден одбор.

Претседателот на даночната комисија во споразумение со повереникот за финансии на односниот народен одбор го утврдува денот на јавните расправи и пропишува дневен ред на седниците. Утврдениот дневен ред може да се промени само ако постојат за тоа особени пречки. Членовите на даночната комисија во случај на спреченост се должни благовремено да го известат претседателот на комисијата, за да би овој можел на време да го покани неговиот заменик.

За седниците на даночната комисија се води седничен записник. На крајот на записникот се испишуваат имињата на претседателот и присатните членови. Од записникот треба да се види колку е утврден лисниот приход, односно колку износи даночната основа. Веднага след свршената расправа записникот се потпишува од претседателот и членовите кои присуствувале на расправата како и од повереникот за финансии или неговиот заменик.

Решенијата на даночната комисија за висината на даночната основа треба да бидат образложени во случај ако се разликуваат од предлогот на финансовиот повереник. Во образложението ќе се истакне начинот на кој е утврдена даночната основа и по кои причини.

Кај даночните обврзници кај кои предлогот е заснован на работните книги, како и кај останатите даночни обврзници кај кои даночната комисија во целост го прима предлогот на повереникот за финансии достатчно е да се наведе оти предлогот е усвоен поради причините кои се во него наведени. Ако даночната комисија, ваков предлог не прима во целост, ќе се наведе кој дел од предлогот се прима, а кој не, и од кои причини. Кај даночните обврзници кај кои во целост се отфрла положението на работните книги, треба да се наведат причините и начинот на кој е утврдена даночната основа.

Кај сите даночни обврзници кај кои се утврдува даночна основа по слободно уверение, треба да се наведат конкретни причини, кои се од влијание за донесување на таква оценка. Облогот на данокот се состои во применување на даночни стопи и на утврдната даночна основа и тоа го врши отсекот за финансии. При облагањето се пресме-

гуе и казна поради подоцна подадена односно поради неподадена пријава.

Даночните обврзници кои плаќајат данок на основа облогот, се известуваат со писмо за висината на доходот, обложениот данок и евентуалната казна.

Висината на доходот и обложениот данок на земјоделските домакинства се соопштува на зборот на бирачите во срок од 8 дена по окончание на расправата за дотичното место. Во овој срок од 8 дена секој даночен обврзник може да ја разгледа даночната облагателна листа, без плаќање на такса, и да стави писмени или усмени приговор, за кој не се плаќа такса, на евентуални сметководни грешки. Ако се утврди састествување на вакви грешки, надлежниот финансов орган ќе изврши исправка.

Освен това облагателна листа треба да се изложи на увид во околинскиот (градскиот односно реонскиот) народен одбор во срок од 30 дена. После истекот на овој срок почнува жалбениот срок.

ОДАНОЧУЕЊЕ ВО БИЛАНСИ

Во случај да правното лице — даночна обврзник стапува во ликвидација е должен во срок од 15 дена од денот на отворената ликвидација, да поднесе за това пријава на надлежниот околински (градски односно реонски) народен одбор.

Ако правното лице настави со работата и за време на ликвидацијата нема никакво влијание на даночното задолжение. Во тој случај и должно да подаде пријава за секоја година, како да не е во ликвидација. Ќе се смета да е правното лице продолжило со работата ако врши нови работи (на пример: купување на стока, преработување на саште ствари сировини и сл.).

По свршената ликвидација даночниот обврзник е должен да подаде даночна пријава и кон неја да прикрпи ликвидационен биланс во срок од 30 дена од денот на окончателната ликвидација.

Кон чл. 42

До облогот на данокот ќе плаќа аконтација, која по правило се одредува спрема последното извршено задолжение.

Во случај осетливо уголемување или намалување на приходите кој даночните обврзници во текот на годината, може повереникот на финансии, аконтацијата да ја уголеми односно смали. Ова може да се изврши и на молба на даночниот обврзник. Министерот на финансии може за одделни стопански гранки и групи во поедините стопански гранки да одреди линеално уголемување или намалување на даночната аконтација.

Преди да се изврши уголемувањето односно намалувањето на аконтацијата, потребно е да се испитат сите сведенија кои упатуваат на потребата за уголемувањето односно намалувањето на аконтацијата.

На нови даночни обврзници аконтацијата се определува на основа резултатот на едномесечното работење или со упоредување на сл. данокоплатци.

Кон. чл. 44

Враќање на суми може да се врши и за данок на трудот погрешно или повеќе наплатен.

ПОЧЕК-СРОЧНА ОТПЛАТА НА ДАНОКОТ И ЗАСТАРЕЛОСТ

Кон чл. 46—49

Во оправдани случаи по молба на даночниот обврзник може да се одобри почек за плаќање на данокот. Молбата се поднесува на надлежниот околински (градски односно реонски) народен одбор кај кого се води даночното задолжение. Како оправдан случај за давање на почек се смета, ако во текот на годината престане некој извор на приход на даночниот обврзник (престанок на работа и сл.) и това за дел на данокот (аконтацијата) кој сразмерно отпаѓа на престаналиот извор на приходи. Како причина за давање на почек се смета таја околност, што ако би се собрало даночното задолжение, со това би се угрозила егзистенцијата на даночниот обврзник. Одлуката за почек односно слично плаќање до износ од 10.000 дин. донесува повереникот за финансии на околинскиот односно градскиот-реонскиот народен одбор. Преку овој износ одлуката за почек ја донесува извршниот одбор на соодветниот околински, градски односно реонски народен одбор, а на предлог од повереникот за финансии.

Докази да се исполнети сите условија за почек на данокот е должен да поднесе даночниот обврзник.

Почек-може да се одобри во целост или делимично, а одобрението може да биде сврзано за извесни условија (на пример: плаќањето да се врши во срокови; во точно определено време: петнаесто дневни, месечни, двомесечни или тромесечни срокови; даночното задолжение да се обезбеди со ипо тековно осигурање и т. н.), со това да одобрениот почек престанува да важи кога ќе се исполни едно од поставените условија (на пример: доспелата рата не ја плати во определениот срок и т. н.)

Органот кој го одобрил почекот може да го повлече даденото одобрение и превземе мерки за наплатата на должниот данок и това: во случај кога постои сомнение оти даночното задолжение би могло да пропадне, ако се чака со наплатата до рокот на одобрениот почек, или кога се стекнат условија оти наплатата може да се изврши.

Одобрениот почек не го ослободува даночниот обврзник од плаќање на камати.

XI

ДАНОЧНИ КРИВИЦИ

Кон чл. 50 и 51

Освен лицата наведени во Уредбата за данок на доход како кривци на даночна утаја се сметаат и лицата од чл. 39 и 40 од Законот за даноците. По одношение на казните и надлежноста за казнување на нарушителите, важат прописите на Уредбата за данок на доход и прописите на Законот за даноците.

XI,

ЗАСТАРЕЛОСТ

Кон чл. 56—58

Застарелост се прекратува со секој акт на власта во врска со извршување на облогот и наплатата на данокот односно утврдување и наплата на казната.

